

สถานการณ์ ความขัดแย้งระหว่าง มหาอำนาจ สหรัฐฯ กับจีน

นายพรเทพ ป็องบุญจันทร์
นางสาวชญาณิชฐ์ อัญชลีสักการ

สถานการณ์โลกปัจจุบันที่เริ่มเข้าสู่การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์และทางการเมืองการทูต หรือ Geopolitical and diplomatic competitions โดยเฉพาะระหว่างสหรัฐฯ กับจีนที่ทวีความเข้มข้นในหลายมิติ ทั้งมิติด้านการเมือง การทหาร ความมั่นคง การเทคโนโลยี หรือด้านการค้าทางเศรษฐกิจ การเข้ามาของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump) ในรอบสอง ทำให้มีการเปิดฉากการทำสงครามทางการค้าคือการค้าที่ชาติมหาอำนาจจำเป็นต้องแข่งขันชิงความได้เปรียบทางอำนาจทางเศรษฐกิจทางเทคโนโลยีที่ต้องแข่งขันในการอยู่บนระเบียบโลก (World orders) เพื่อผลประโยชน์ของชาติเป็นหลักสำคัญ

การเริ่มสร้างดุลอำนาจของจีนเริ่มส่งผลกระทบต่อภัยคุกคามของสหรัฐฯ และภูมิภาค ซึ่งสหรัฐฯ ประเมินว่าจีนกำลังเป็นภัยคุกคามในยุคใหม่ จากความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของจีน ที่เริ่มจากยุคตั้งเสี่ยวผิงที่ปฏิรูประบบเศรษฐกิจเปิดรับการเข้ามาลงทุนของบริษัทต่างชาติและนักลงทุนตะวันตกอย่างมหาศาลจากข้อได้เปรียบของการมีอัตราแรงงานจำนวนมากมหาศาลและค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของจีนที่ต่ำในยุคนั้น ส่งผลให้เกิดแรงดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) เป็นจำนวนมาก ส่งผลเกิดการสร้างโรงงาน และเกิดการจ้างแรงงานภาคการผลิต เศรษฐกิจขยายทางข้อมูลสถิติ ตัวเลขของวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์และรัฐศาสตร์แห่งลอนดอน (London School of Economics) ชี้ว่า ในปี 1978 มูลค่าสินค้าส่งออกของจีนอยู่ที่ 1 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วนน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ของการค้าทั่วโลก ในขณะที่ปี 1985 ตัวเลขขยายตัวสูงเป็น 2.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และไม่ถึงสองทศวรรษถัดมา สินค้าส่งออกของจีนคิดเป็นมูลค่ารวม 4.3 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้จีนเป็นผู้ค้ารายใหญ่ที่สุดในโลก ในปัจจุบันนี้ GDP Nominal หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมของจีนขณะนี้เติบโตเป็นอันดับที่สองของโลกอยู่ที่ 19.23 Trillion US\$ โดยเป็นรองเพียงแค่สหรัฐฯ เพียงเท่านั้น ในช่วงปัจจุบันนี้จีนแพร่ขยายอำนาจต่อภูมิภาคและต่อโลกมากยิ่งขึ้น

การขยายอำนาจของจีน ถูกจับตามองจากสหรัฐฯ อย่างรอบคอบในช่วง 10 ปีหลังโดย สหรัฐฯ เริ่มดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นการแข่งขันระหว่างจีนในหลายด้านและเริ่มดำเนินนโยบายภายใต้ยุทธศาสตร์การปิดล้อมจีน (Containment) ผ่านการรวมกลุ่มร่วมมือทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงต่าง ๆ เช่น Quadrilateral Security Dialogue หรือ QUAD คือ ความร่วมมือด้านความมั่นคงของประเทศมหาอำนาจทั้ง 4 ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย

จากมุมมองแนวทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงที่สหรัฐฯ มีต่อจีนว่าจีนพยายามบีบบังคับและแสดงท่าทีที่แข็งกร้าวมากขึ้น ในการปรับเปลี่ยนภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ให้เหมาะสมกับผลประโยชน์และความต้องการแบบเผด็จการของจีน สาธารณรัฐประชาชนจีนพยายามบ่อนทำลายพันธมิตรและหุ้นส่วนด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก และใช้ศักยภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรวมถึงอิทธิพลทางเศรษฐกิจ ความแข็งแกร่งที่เพิ่มขึ้นรวมถึงบทบาทของกองทัพปลดแอกประชาชนจีน เพื่อบีบบังคับเพื่อนบ้านและคุกคามผลประโยชน์ของพวกเขา ในเหตุนี้จึงมีความพยายามของสหรัฐฯ ที่จะดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพความมั่นคงต่าง ๆ อาทิ การรวมกลุ่มเชิงข่าวกรองด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ร่วมมือระหว่าง สหราชอาณาจักรและออสเตรเลีย ภายใต้ชื่อความร่วมมือว่า AUKUS คือข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีในหลายพื้นที่ รวมถึงข้อมูลข่าวกรอง, เทคโนโลยีควอนตัม และการพัฒนาชิปนาเวอร์รอน

ในขณะที่เดียวกันจีนยังส่งเสริมความร่วมมือและขยายอิทธิพลขอบเขตของการทูตเชิงเศรษฐกิจต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ Southeast Asia (ASEAN) ผ่านข้อตกลงทางการค้า ASEAN-CHINA Free-Trade Agreement (ACFTA) ซึ่งข้อตกลงนี้ส่งผลให้จีนขยายอิทธิพลและได้รับผลประโยชน์ทางการค้า เศรษฐกิจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การแข่งขันเชิงอำนาจในระเบียบการเมืองโลก จีนมีความมุ่งมั่นอย่างทะเยอทะยานต่อ กลุ่มความร่วมมือใหม่คือ BRICS ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิก บราซิล (Brazil) รัสเซีย (Russia) อินเดีย (India) และจีน (China) ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ สถานการณ์โลกในขณะนี้ส่งผลให้ สหรัฐฯ เร่งพัฒนายุทธศาสตร์ของประเทศในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี กองทัพ การเมืองระหว่างประเทศ รวมถึงด้านการค้าเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้เกิดการแข่งขันเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างสหรัฐกับจีนในทุก ๆ มิติ และจีนมีเป้าหมายในการพัฒนาและแข่งขันกับสหรัฐฯ ภายใต้ “Vision Made in China 2025” อันนำไปสู่เป้าหมายในการพึ่งพาตนเอง ทั้งด้านการค้า เทคโนโลยี ทางอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยทางจีนกำหนดเป้าหมายโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ จีนจะยืนหยัดและอยู่ได้อย่างแข็งแกร่งโดยพึ่งพิงตนเองเพื่อลดความเสี่ยงต่อปัจจัยจากสถานการณ์ในอนาคตที่มีปัจจัยความไม่แน่นอนเชิงเสถียรภาพอยู่สูง สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ปัจจุบันโลกเห็นการท้าทายและการแข่งขันระหว่างสองมหาอำนาจอยู่เนื่อง ๆ ในหลายด้าน ซึ่งปรากฏภาพการแข่งขันและพัฒนาต่าง ๆ ดังนี้

1. การแข่งขันและความขัดแย้งระหว่างเศรษฐกิจค้า

การค้าขายระหว่างสองมหาอำนาจทางเศรษฐกิจจีน มีมูลค่าถึง 5.85 แสนล้านดอลลาร์ (กว่า 20.3 ล้านล้านบาท) ในปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ นำเข้าสินค้าจากจีน (4.4 แสนล้านดอลลาร์) มากกว่าที่จีนนำเข้าสินค้าจากสหรัฐฯ (1.45 แสนล้านดอลลาร์) มูลค่าการส่งออก - นำเข้าดังกล่าวนี้ทำให้สหรัฐฯ ขาดดุลการค้ากับจีน โดยมีความต่างระหว่างมูลค่าสินค้าที่สหรัฐฯ นำเข้าและส่งออก อยู่ที่ 2.95 แสนล้านดอลลาร์ (กว่า 10.2 ล้านล้านบาท) ในปี 2024 ซึ่งถือว่าเป็นการขาดดุลการค้าที่เทียบเท่ากับประมาณ 1% ของเศรษฐกิจสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ ภายใต้การนำของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ ได้เริ่มเห็นถึงข้อกังวลและมองว่า จีน เป็นประเทศที่ได้เปรียบทางการค้าจากสหรัฐฯ มากที่สุด

สหรัฐฯ จำเป็นต้องลดการขาดดุลทางการค้าและกีดกันทางการค้ากับจีนมากยิ่งขึ้น ผ่านมาตรการการขึ้นภาษีศุลกากร ในยุคการกลับมาเข้ารับตำแหน่งผู้นำสหรัฐฯ ของทรัมป์ ช่วงขึ้นมาดำรงตำแหน่งรอบสองในช่วงแรก ทรัมป์ลงนามคำสั่ง ขึ้นภาษีศุลกากรจากสินค้าจีน 10% ซึ่งจีนตอบโต้ด้วยการเรียกเก็บภาษีศุลกากรถ่านหินและก๊าซธรรมชาติ LNG ของสหรัฐฯ ในอัตรา 15% และอีก 10% สำหรับน้ำมันดิบ เครื่องจักรกลการเกษตรและรถยนต์บางรุ่นจากสหรัฐฯ ซึ่งทรัมป์เพิ่มอัตราภาษีนำเข้าสินค้าทั้งหมดจากจีนอีก 10% ก่อนที่ทรัมป์จะเพิ่มการเก็บภาษีจากจีน ในการประกาศมาตรการภาษีตอบโต้ โดยเป็นมาตรการภาษีตอบโต้ ที่ทุกประเทศและเขตแดนเศรษฐกิจกว่า 180 ประเทศทั่วโลก รวมถึงจีนที่โดนเพิ่มไปอีก 34% หลังจากนั้น สหรัฐฯ ใช้ไม้แข็งขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนอีก 50% ส่งผลให้สินค้านำเข้าทุกชนิดจากจีนถูกเก็บภาษีสูงถึง 104% โดยตัวเลขอย่างเป็นทางการที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ อ้างอิงถึงการเก็บภาษีเงินและสื่อต่าง ๆ อ้างอิงในปัจจุบันยังเป็นตัวเลขที่ 145% เพียงเท่านั้น ซึ่งจีนเลือกแนวทางการปฏิบัติต่อนโยบายทรัมป์แตกต่างกับชาติอื่นโดยสิ้นเชิงจีนที่มีการปฏิบัติการดำเนินการมาตรการทางภาษีและการค้าตอบโต้สหรัฐฯ โดยทันทีซึ่งทางการจีนประกาศตอบโต้ด้วยการขึ้นภาษีสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ เพิ่มเป็น 84% และจีนได้ตอบโต้อย่างรวดเร็วด้วยการจำกัดการส่งออกภาพยนตร์ จากสหรัฐฯ และเพิ่มภาษีสินค้านำเข้าจากสหรัฐฯ เป็น 84% อีกทั้งยังปฏิเสธการจัดการพูดคุยในระดับผู้นำระหว่าง 2 ประเทศ

นอกจากมาตรการทางภาษีที่จีนนำมาใช้เป็นมาตรการตอบโต้สหรัฐฯ แล้วนั้น จีนยังใช้มาตรการจำกัดทางการค้า คือ มาตรการที่จีนได้ออกข้อจำกัดในการส่งออกธาตุหายาก (Rare earth) โดยจีนมีอำนาจผูกขาดในการสกัดแร่ธาตุหายากที่ส่งผลกระทบต่อสหรัฐฯ อย่างมากที่สุด รวมถึงการกลั่นแร่ธาตุหายาก ซึ่งเป็นกระบวนการแยกแร่ธาตุหายากออกจากแร่ธาตุอื่น ๆ ซึ่งเป็นแร่ที่มีความสำคัญต่อการผลิตอาวุธ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทั้งเซมิคอนดักเตอร์ แบตเตอรี่ EV Harddisk หรือ ยูโทรโปเนียมทางการแพทย์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้แร่ธาตุเหล่านี้ทั้งสิ้น ท่ามกลางสงครามการค้าต่อสหรัฐฯ โดย สีจิ้นผิง ผู้นำจีน ได้พูดแนวคิด “Asia family” หลังจากสีจิ้นผิงได้เดินสายเยือนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3 ประเทศ คือ เวียดนาม, มาเลเซีย และกัมพูชา พร้อมส่งเสริมแนวคิด “ครอบครัวเอเชีย (Asian Family)” เรียกร้องความเป็นเอกภาพในภูมิภาคเพื่อรับมือกับแรงกดดันจากสหรัฐฯ ที่พยายามโน้มน้าวให้ประเทศต่าง ๆ จำกัดความสัมพันธ์ทางการค้าจีนขึ้นมาเป็นแนวรอบที่พยายามหาพันธมิตรเข้าพวกในการคานอำนาจทางการค้าต่อสหรัฐฯ

จีนจึงดำเนินมาตรการจำกัดการส่งออก (Rare Earth) มาตอบโต้มาตรการภาษีของทรัมป์ อันนำมาสู่ผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคอุตสาหกรรมเทคโนโลยีทั่วโลก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่บริษัทเทคโนโลยีจำเป็นต้องการใช้มาผลิตศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์และการระหว่างประเทศ (Centre for Strategic and International Studies - CSIS) ระบุว่าเงื่อนไขเช่นนี้ยิ่งทำให้สหรัฐฯ เปรียบบาง เนื่องจากไม่มีการผลิตแร่หายากน้ำหนักสูงที่อื่นนอกเหนือไปจากในประเทศจีน รายงานของสำนักงานสำรวจธรณีวิทยาแห่งสหรัฐอเมริกาชี้ว่ามาตรการจำกัดการส่งออกล่าสุดของจีนอาจเป็นโคมดำสหรัฐฯ อย่างรุนแรง ผลกระทบและปัจจัยเสี่ยงที่สหรัฐฯ ประเมินว่าประเทศของตนเองกำลังเสียเปรียบต่อ ระบบห่วงโซ่อุปทาน หรือ supply chain ต่อจีนจึงมีแนวโน้มนโยบายที่พยายามเร่งหาแหล่งทรัพยากร Rare Earth อื่น ๆ นอกเหนือจากจีน จึงปรากฏให้เห็นว่า ประธานาธิบดีทรัมป์พยายามหารือข้อตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่อยู่แคเรนที่จะนำไปสู่การมีสิทธิเข้าถึงแร่ Rare Earth ของยูเครนซึ่งยูเครนมีแร่อยู่เป็นจำนวนมาก หรือแผนการยึดเกาะกรีนแลนด์ของเดนมาร์ก ที่ทรัมป์มีความประสงค์ต้องการครอบครอง ที่ซึ่งเกาะนี้มี Rare Earth อยู่เป็นจำนวนมาก

2. การแข่งขันและความขัดแย้งทางเทคโนโลยี

การแข่งขันทางเทคโนโลยีระหว่างสหรัฐฯ กับจีนในช่วงยุคนี้เศรษฐกิจโลกขยายตัวเป็นอย่างมาก และนำมาสู่การเกิดและพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่เริ่มเกิดขึ้นทั่วสหรัฐฯ มาเพื่อพัฒนาเป็นสินค้าและบริการตอบสนองการบริโภคนิยม (Consumerism) มากขึ้น ส่งผลให้อัตราการเร่งการพัฒนาเทคโนโลยียิ่งเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้การพัฒนาเทคโนโลยีสหรัฐอยู่ในจุดขั้นสูงสุดและให้กำเนิดบริษัทและผลิตภัณฑ์ Tech หลายนาย และหรือเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ล่าสุดของสหรัฐฯ อย่าง Chatgpt เป็นต้น

อันมาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันของคนทั่วโลกที่ขาดไม่ได้ในยุคปัจจุบัน เป็นการตอกย้ำผู้นำทางเทคโนโลยีของสหรัฐฯ ในประเทศจีนนับตั้งแต่การเปิดประเทศของจีนที่เปิดรับการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศซึ่งรวมถึงการเปิดรับการลงทุนจากบรรดาบริษัทเทคโนโลยีข้ามชาติ ไม่ว่าจะเป็น แอปเปิล (Apple) อเมซอน (Amazon) ฟ็อกซ์คอนน์ (Foxconn) นั้นหมายรวมถึงการมาขององค์ความรู้ทางเทคโนโลยีที่ทางจีนได้รับอีกด้วย บริษัทจีนที่เริ่มต้นธุรกิจหรือพัฒนาต่อยอดการดำเนินธุรกิจก่อนออกมาถ่ายทอดนอกตลาดจนเกิดบริษัท Technology ของจีนมากมายไม่ว่าจะเป็นหัวเหว่ย (Huawei) เสี่ยวหมี่ (Xiaomi) บริษัท ไบท์แดนซ์ (ByteDance) ซึ่งเป็นบริษัทแม่ของแอปโซเซียลมีเดียที่ประสบความสำเร็จจากตลาดโลกมากที่สุดของจีนอย่างติ๊กต็อก (TikTok) ซึ่งสร้างแรงสั่นกระเพื่อมต่อวงการเทคโนโลยีของสหรัฐฯ จึงนำไปสู่มาตรการคว่ำบาตร TikTok ต่อมา แต่ต่อมาคำสั่งคว่ำบาตรถูกเลื่อนระงับไปแต่โดยท้ายที่สุดกลายเป็นเครื่องมือต่อรองทางการค้าของประธานาธิบดีทรัมป์

เซมิคอนดักเตอร์ขั้นสูงและอุปกรณ์การผลิตชิป เพื่อป้องกันไม่ให้เทคโนโลยีของประเทศไปเพิ่มพูนอำนาจทางการทหารของจีน สหรัฐฯ กำหนดไว้ว่าต้องมีใบอนุญาตสำหรับการส่งออกเทคโนโลยีขั้นสูงไปยังหน่วยงานหรือบริษัทของจีนที่รัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าขัดต่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ ความเคลื่อนไหวล่าสุดนี้จะขยายข้อกำหนดให้ครอบคลุมถึงการส่งออกชิปและอุปกรณ์ล้ำสมัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและไม่สามารถหาได้จากที่อื่น นอกจากนี้สหรัฐฯ ยังมีมาตรการหลายมาตรการในการกำหนดจำกัดการเข้าถึงเทคโนโลยี เซมิคอนดักเตอร์ หรือไมโครชิปที่สหรัฐฯ ถือได้ว่าปิดช่องโอกาสทุกช่องทางต่อจีนที่จะเข้าถึงเทคโนโลยี โดยได้ออกในหลายมาตรการ อาทิเช่น การออกกฎจำกัดการส่งออกชิปที่ใช้สำหรับการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI ทั่วโลกออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ พันธมิตรชาติใกล้ของสหรัฐฯ อย่างเช่น ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และไต้หวัน สามารถซื้อชิปได้โดยไม่มีข้อจำกัด กลุ่มที่สอง คือกลุ่มคู่อริของสหรัฐฯ อย่างจีน รัสเซีย ที่สหรัฐฯ สั่งห้ามไม่ให้ขายชิปขั้นสูงให้อยู่แล้ว ส่วนกลุ่มที่สาม ประเทศทั่ว ๆ ไปส่วนใหญ่ของโลกจะถูกจำกัดโควตาที่สามารถซื้อชิป AI ได้มาตรการคำสั่งฝ่ายบริหาร ซึ่งจะห้ามการลงทุนใหม่ ๆ ของสหรัฐฯ ในจีนในเทคโนโลยีที่ละเอียดอ่อน เช่น ชิปคอมพิวเตอร์และต้องแจ้งให้รัฐบาลทราบในภาคเทคโนโลยีด้วย ซึ่งถือว่าเป็นมาตรการที่จำกัดและกีดกันการเข้าถึง โดยสร้างแรงกดดันและข้อจำกัดหลายอย่างต่อบริษัทเทคโนโลยีของจีน รวมถึงห่วงโซ่อุปทานต่าง ๆ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้จีนจำเป็นต้องเร่งพัฒนาเทคโนโลยีด้วยตัวเองและเน้นย้ำกระบวนการพัฒนาและวิจัยมากยิ่งขึ้น

3. การแข่งขันและความขัดแย้ง ทางการขยายอำนาจอิทธิพล

ในด้านการขยายอิทธิพลถือว่าเป็นด้านที่มีความสำคัญอย่างมากที่สุดในการแข่งขันตามสถานการณ์ระดับโลก ณ ตอนนี้อยู่โดยเฉพะอย่างยิ่งระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่ถือได้ว่ามองแต่ละฝ่ายคือภัยความคุกคามของตน ในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การดำเนินแนวทางการจัดทางยุทธศาสตร์ความมั่นคง รวมถึงการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเชิงการแข่งขัน อันเป็นการเฝ้าติดตามตรวจสอบ สืบค้น จารกรรม ข่าวกรอง หรือการแข่งขันใด ๆ เชิงความมั่นคง เพื่อกำหนดบทบาทหรือจำกัดหรือทำลายอิทธิพลทางอำนาจ ไม่ว่าจะเป็น อำนาจทางทหาร อำนาจทางการเมือง อำนาจทางเศรษฐกิจ โดยมีเรื่องมิติทางสงครามการค้าระลอกใหม่ระหว่าง “จีน” กับ “สหรัฐอเมริกา” กำลังทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งสองประเทศมีการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าของกันและกันหลายรอบ โดยสหรัฐฯ เริ่มขึ้นภาษีสินค้าจีนก่อน และจีนตอบโต้ด้วยการขึ้นภาษีสินค้าสหรัฐฯ ทั้งสองประเทศมีการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าของกันและกันหลายรอบ โดยสหรัฐฯ เริ่มขึ้นภาษีสินค้าจีนก่อน และจีนตอบโต้ด้วยการขึ้นภาษีสินค้าสหรัฐฯ

สหรัฐอเมริกาจึงเริ่มวางกรอบนโยบายและการดำเนินการที่แสวงหาอำนาจเพื่อให้ได้เปรียบจีนในทุกมิติ จึงเกิดการดำเนินการแสวงหาพันธมิตรและสร้างเครือข่ายจากประเทศพันธมิตรเพื่อเป็นการรวมกลุ่มในการกำหนดรวมเสริมอำนาจในการคานอำนาจต่อจีน ปรากฏจากการริเริ่มรวมกลุ่ม QUAD ซึ่งคือ กลุ่มการสนทนาจตุรภาคีว่าด้วยความมั่นคง หรือ Quadrilateral Security Dialogue เป็นกลุ่มจตุรภาคีระหว่างประเทศออสเตรเลีย อินเดีย ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ ทางการเมืองระหว่างประเทศของการยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งเป็นลักษณะยุทธศาสตร์ความมั่นคงที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญเป็นหลักต่อจีนและนอกจากนี้สหรัฐฯ ได้ดำเนินการทางต่างประเทศโดย ริเริ่มกลุ่มเครือข่ายพันธมิตรด้านข่าวกรอง Five Eyes หรือ FVEY ซึ่งเป็นกลุ่มพันธมิตรข่าวกรองของสหราชอาณาจักรที่สหรัฐฯ ร่วมด้วยโดยมีสมาชิกอีกสองประเทศได้แก่ นิวซีแลนด์ และ แคนาดา อันเป็นการส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงระหว่างกัน หรือกรอบความร่วมมือ AUKUS (ออกัส) คือข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลและเทคโนโลยีในหลายพื้นที่ ระหว่าง สหรัฐ สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย จึงเป็นลักษณะการดำเนินนโยบายของสหรัฐฯ ที่พยายามปิดล้อมจีน กลับกันทางการทูตของจีนพยายามแสวงหาชาติพันธมิตรในการเข้ามามีส่วนร่วมทางผลประโยชน์แก่จีนเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในรูปแบบการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจและอำนาจต่อบทบาท โครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง หรือ One belts one road ที่เป็นการพยายามสร้างโปรเจกความร่วมมือทางเศรษฐกิจหรือบทบาทการเข้ามาลงทุนโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานใน แอฟริกา ทั้งทาง รถไฟ ทางเรือ ถนนหนทางต่าง ๆ รวมถึงสถานพยาบาล หรือโรงเรียน ในการเป็นการขยายอิทธิพลจีนต่อแอฟริกา และหรือการขยายบทบาทและอิทธิพลบนกลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศหลายช่องทาง อาทิ BRICS องค์การความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (SCO) ดังจะเห็นได้ว่าจีนกำลังผลักดันต่อการดำเนินส่งเสริมความร่วมมือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับนานาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งหวังการแสวงหาพันธมิตรผ่านการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

ต่อองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้น สถานการณ์ในปัจจุบันดังจะเห็นได้ว่าจะเกิดปรากฏการณ์ การแข่งขันเชิงนโยบายส่งเสริมสร้างกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศมากขึ้นเพื่อการแสวงหาพันธมิตร อันนำมาสู่ผลประโยชน์ทางการแข่งขันของมหาอำนาจตนเอง

4. ไทยท่ามกลางสถานการณ์ สหรัฐฯ-จีน

สถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสองประเทศมหาอำนาจบีบให้เกิดความท้าทายต่อการดำเนิน นโยบายต่างประเทศของประเทศไทย ที่พยายามรักษาดุลยภาพระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่อทั้งสองมหาอำนาจของโลก แต่ ณ ปัจจุบันนี้ท่ามกลางการขยายวงความขัดแย้งและบทบาททางมหาอำนาจ ที่ช่วงชิงและแข่งขันกันระหว่าง สหรัฐฯ-จีน ส่งผลให้ประเทศไทยเกิดข้อจำกัดซึ่งมีแนวโน้มบีบต้องเอนเอียง ไปในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากยิ่งขึ้น

ในความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับ สหรัฐอเมริกา และไทย กับ จีน สำหรับประเทศไทย ถือว่าทั้งสองประเทศมีบทบาทและความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมากทั้งคู่ ทั้งในมิติ การค้า การลงทุน ระบบซัพพลายเชน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันอย่างลึกซึ้งซึ่งระหว่างกัน ที่ไทยดำเนินการความสัมพันธ์ร่วมกันในด้านเศรษฐกิจกับทั้งประเทศสองมหาอำนาจนี้ แต่จากสถานการณ์ การแข่งขันในภูมิรัฐศาสตร์โลก ระหว่าง สหรัฐฯ-จีน ที่มีลักษณะขยายวงกว้างมากขึ้นในหลายด้านหลายมิติ ซึ่งรวมถึงในด้านเศรษฐกิจด้วย ไทยในฐานะประเทศคู่ค้าและเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่จำเป็นต้องพึ่งพา เศรษฐกิจของทั้งสองประเทศมหาอำนาจจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงต่อผลกระทบปัจจัยและความเสี่ยงทางด้าน เศรษฐกิจได้

โดยอย่างยิ่งในมิติของเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างเห็นได้ชัด ในประเด็นของการตอบโต้ภาษี 36% หรือ Reciprocal Tariffs ซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัว เพื่อลดผลกระทบในการส่งออกสินค้าหลักทั้งการออกมาตรการรองรับผู้ประกอบการไทย ที่มีความเสี่ยง ได้รับผลกระทบต่อมาตรการภาษีการค้า รวมถึงการเจรจาอย่างยืดหยุ่นและรักษาผลประโยชน์ทางการค้า การลงทุนของประเทศ ภายใต้ความพยายามในหลักการ “Win – Win Solution” ให้ได้มากที่สุด หรือ กล่าวคือไม่เสียเปรียบหรือได้เปรียบแต่ฝ่ายมากเกินไปภายใต้การเจรจาที่มีข้อจำกัดอย่างมากต่อฐาน คิดของทิมเจรจาทรัมป์ ที่มองว่าไม่มี “Free trade” แต่มีสำหรับ “Fair Trade” และเป็นสำหรับสหรัฐฯ เท่านั้น กล่าวคือ ไม่มีการเจรจาแบบ Win-Win มีแต่พื้นที่สำหรับสหรัฐฯ Win เพียงเท่านั้น ซึ่งปรากฏ ได้จากดีลภาษีการค้า ประเทศเกาหลีใต้ และญี่ปุ่น ที่ซึ่งทั้งสองประเทศได้ดีลลดภาษี เหลือ 15% โดยเมื่อ ดูรายละเอียดข้อตกลงการค้าของทั้งสองประเทศนั้นดูเหมือนทั้งสองประเทศจะได้ไม่คุ้มเสียเท่าที่ควร

ซึ่งโดยผลสรุปสุดท้ายแล้วประเทศไทยได้รับการลดอัตราภาษีจากสหรัฐฯ อยู่ที่ 19% จากแรกเริ่ม 36% โดยใกล้เคียงกับประเทศคู่แข่งสำคัญในภูมิภาคอย่างเวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ซึ่งภาษีนำเข้าอยู่ที่ราว 20% โดยเฉลี่ย เพื่อแลกกับการที่ไทยเปิดตลาดให้สินค้าสหรัฐฯ เช่น ก๊าซธรรมชาติเหลว หรือ LNG และเครื่องบินโบอิง ลดภาษีนำเข้าสินค้าบางรายการเป็น 0% ในรายละเอียดการเจรจาที่นำมาเพื่อลดอัตราภาษีในครั้งนี้ของไทยจะปรากฏให้เห็นว่า เป็นไปในลักษณะแบบทางเดียวของชาติสมาชิกอาเซียนหรือประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค ในลักษณะที่ต้องยอมเพื่อคงไว้ในการรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศให้ได้มากที่สุด ซึ่งต้องเป็นที่ยอมรับในข้อจำกัดและความท้าทายของทีมีไทยแลนด์ต่อการเจรจาเพื่อรักษาการค้าและรักษาความสัมพันธ์พันธมิตรทางการค้าสำคัญกับสหรัฐฯ โดยรวมถึงการคำนึงถึงรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศชาติอย่างสลักสำคัญด้วย

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ตั้งว่าประเทศไทยหลีกเลี่ยงต่อการแข่งขันหรือความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งระหว่างสหรัฐกับจีนไม่ได้ ซึ่งไทยถือว่ามิมีบทบาทสำคัญในสถานการณ์ หนึ่งในซัพพลายเชนการค้าโลกที่ซึ่งตลาดการส่งออกหลักคือสหรัฐ และจีนเริ่มยุทธศาสตร์นโยบายการกระจายฐานการผลิตออกมาในภูมิภาค (China plus one) โดยไทยคือหนึ่งในประเทศที่รับรองการเคลื่อนย้ายฐานผลิตเข้ามาภายในประเทศ เพื่อหลีกเลี่ยงการโดนมาตรการภาษีจากสหรัฐ จนต่อมาสหรัฐขยายมาตรการทางภาษีครอบคลุมประเทศอื่น ๆ ด้วยในการนำมาซึ่งการป้องกัน สินค้าจีนที่ผ่านทางมาจากประเทศอื่นมายังสหรัฐ ไทยจึงหลีกเลี่ยงต่อผลกระทบและบทบาทของตนเองไม่ได้

ประเทศไทยกำลังเผชิญหน้ากับอุปสรรคทางเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ และการส่งออกสินค้า สืบเนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างจีน และสหรัฐฯ ที่กำลังคลุกกรุ่นมากขึ้น สำหรับประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายต่างประเทศตามกรอบและหลักการเดิมคือการพยายามรักษาสมดุลทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยไทยได้เข้าเป็นประเทศหุ้นส่วนของกลุ่ม BRICS ซึ่งถือว่าจุดแข็งกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาเพื่อเป็นการเพิ่มอำนาจทางการต่อรองระหว่างประเทศอยู่ชั่วคราวข้ามและการคานอำนาจต่อตะวันตก จึงเกิดความเป็นไปได้ว่าสหรัฐฯ มีมุมมองต่อไทยว่าเราสนับสนุนการคานอำนาจต่อฝ่ายตะวันตกหรือเพื่อเพิ่มดุลอำนาจในฐานะประเทศมหาอำนาจระดับกลางหรือ Middle power และเป็นเครือข่ายพันธมิตรของจีน โดยระยะภายหลังช่วงยุครัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ปรากฏให้เห็นถึงบทบาทของไทยที่โน้มเอียงไปทางจีนมากยิ่งขึ้น ในช่วงที่ชาติตะวันตกรวมถึงสหรัฐได้ลดบทบาทไทยหลังจากเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร พ.ศ. 2557

สำหรับสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นพันธมิตรทางยุทธศาสตร์อันสำคัญของไทยอย่างยาวนาน นับตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ที่ไทยถูกวางกำหนดบทบาทในฐานะประเทศพันธมิตรสหรัฐ ในการช่วยส่งเสริมสหรัฐต่อสงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม ทั้งในด้านการส่งกำลังพลและการจัดส่ง อาวุธสนับสนุน รวมถึงการยอมให้เป็นฐานการคลังทางอาวุธยุทธโปกรณ์ของสหรัฐ และฐานทัพอากาศ สหรัฐต่อการดำเนินสนับสนุนในช่วงสงครามเวียดนามช่วงนั้น ดังนั้นในความสัมพันธ์ทางความมั่นคง ไทยกับสหรัฐ จึงถือได้ว่ามีความสำคัญในฐานะพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์ความมั่นคงระหว่างกันอย่างยาวนาน ผ่านบทบาทของไทยที่ได้รับฐานะ พันธมิตรหลักนอกเนโท major non-nato ally (MNNA) ในสมัย ยุครัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร อันเป็นการสะท้อนการให้ความสำคัญต่อไทยในประเด็นความร่วมมือทาง ความมั่นคงเชิงยุทธศาสตร์ ทั้งทางการทหาร อาวุธยุทธโปกรณ์ การต่อต้านการก่อการร้าย จึงปฏิเสธไม่ได้ ว่าสหรัฐยังคงมีบทบาทสำคัญต่อประเทศไทย

สถานการณ์ความขัดแย้งและการแข่งขันด้านความมั่นคงระหว่างสหรัฐฯ กับจีนกำลังดำเนินการ อย่างเข้มข้นสะท้อนการดุลอำนาจของทั้งสองประเทศที่ไม่มีใครยอมใครเพื่อชิงความได้เปรียบต่อกัน และกันในเรื่องของกลยุทธ์ยุทธศาสตร์ที่ต่างฝ่ายต่างแสวงหาพันธมิตรในการพยายามสร้างแนวร่วม ด้านความมั่นคงร่วม ทั้งในเชิงด้านการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ในเรื่องเทคโนโลยี และภูมิรัฐศาสตร์

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสถานการณ์สหรัฐกับจีนปัจจุบันที่เริ่มเข้าสู่การแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์และ ทางการทูตที่ขยายความเข้มข้นมากขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในหลากหลายมิติ ประเทศไทย ณ ขณะนี้ ยังคงไม่มีจุดยืนอย่างหนักแน่นต่อการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่อการสอดรับ ลดความเสี่ยง ซึ่งหากสถานการณ์ยังคงเป็นลักษณะนี้ต่อไปความขัดแย้งทางการค้าและการแข่งขันจะยังคงเพิ่มทวีคูณ ขึ้นไปอีกในอนาคต ประเทศไทยอาจจะถูกไม่ให้ความสำคัญและรวมถึงการไม่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของ เครือข่ายผลประโยชน์ที่ประเทศไทยควรจะได้รับดังนั้น ประเทศไทยจึงควรบริหารความสัมพันธ์กับ สองประเทศอย่างสมดุล ผ่านการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการค้าเป็นแกนหลัก โดยส่งเสริมบทบาท ให้ประเทศมีความสำคัญมากขึ้น และคำนึงถึงผลประโยชน์อันสูงสุดของประเทศ ประเทศไทยจะต้องมี การดำเนินปรับมุมมอง หลักการการดำเนินนโยบาย ยุทธศาสตร์ต่อการดำเนินการในช่วงที่ภูมิรัฐศาสตร์ กำลังเข้มข้นขึ้น โดยประเทศไทยสามารถเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของทั้งสองฝั่งประเทศมหาอำนาจ และนำกระบวนการในการกำหนดนโยบายที่ปรับใช้ได้ ดังนี้

ประการที่ ๑

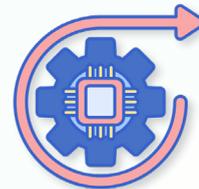
เสริมสร้างความสมดุลในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับมหาอำนาจทั้งสอง โดยมุ่งเน้นการสร้างร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงพัฒนานโยบายด้านความมั่นคงและความร่วมมือระหว่างประเทศในยุคใหม่ ให้ครอบคลุมทั้งด้านการทหาร เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับผลประโยชน์และเสถียรภาพของประเทศในระยะยาว อาทิ ประเทศไทยมองตัวเองในบทบาทมหาอำนาจระดับกลาง (Middle Power) ในการส่งเสริมอำนาจต่อรอง เพื่อที่ลดความจำเป็นทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จะต้องโน้มเอียงไปฝั่งใดฝั่งหนึ่ง

ประการที่สอง

ส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศในอาเซียนและแนวร่วมระดับนานาชาติในลักษณะความพยายามกระบวนกรผสมผสานสมดุลความสัมพันธ์ต่อประเทศมหาอำนาจนอกภูมิภาค ในหลักคิดการแสวงหาแนวร่วม สงวนจุดต่าง โดยผนึกปีกแผ่นอย่างหนักแน่นซึ่งกันและกัน สร้างความสมดุลและเสริมสร้างอิสรภาพทางนโยบายเศรษฐกิจและความมั่นคง รวมถึง สังคมวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางการทูต ผ่านบทบาทการส่งเสริมและขยายกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจการลงทุน รวมถึงการทหารของอาเซียน

ประการที่สาม

ประเทศไทยต้องมีจุดยืนอย่างมีหลักการที่ประเทศยึดถือเป็นสิ่งสำคัญสากลในการวางตำแหน่งแห่งหนของประเทศอย่างถูกต้องและมีหลักการที่แน่นอน กล่าวคือเป็นการดำเนินนโยบายในลักษณะไม่ลู่ลมแบบเชิงรุกมากยิ่งขึ้น อาทิ การกล้าแสดงบทบาทต่อจุดยืนบนเวทีระหว่างประเทศมากขึ้นต่อประเด็น ประเทศเมียนมา สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย

ประการที่สี่

สนับสนุนการสร้างโครงสร้างทางเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ เพื่อชิงหรือเสนอข้อแตกต่างทางห่วงโซ่อุปทานการอุตสาหกรรมโลกที่สำคัญในยุคการแข่งขันทางภูมิรัฐศาสตร์ที่กำลังมีความสำคัญมากขึ้นและชิงความได้เปรียบทางเศรษฐกิจและห่วงโซ่อุปทานโลก เพื่อให้ประเทศไทยได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่อุปทานรวมถึงเพิ่มบทบาทให้ประเทศสำคัญมากขึ้นต่อมหาอำนาจ อาทิ การส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง อุตสาหกรรมเทคโนโลยีทางอาหาร ในมิติ เซมิคอนดักเตอร์ (Semiconductors) Data Center Food Biotech เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและเพิ่มศักยภาพในการรับมือต่อการแข่งขันภูมิรัฐศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- แฮร์ริสัน, ว., & พาล์มโบ, ด. (2019, 2 ตุลาคม). 70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน: จีนกลายเป็นชาติที่มั่งคั่งที่สุดในโลกชาติหนึ่งได้อย่างไร. BBC News ไทย. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/international-49896480>
- IMF. (2025). Gross domestic product, current prices (NGDPD) — China. สืบค้นจาก <https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/CHN?zoom=CHN&highlight=CHN>
- U.S. Department of Defense. (2565, 27 ตุลาคม). (National Defense Strategy). สืบค้นจาก <https://www.defense.gov/National-Defense-Strategy/>
- เบน ชู, (9 เมษายน 2025), สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ – จีน ส่งผลอะไรต่อเศรษฐกิจโลก ?, BBC news ไทย สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c39jjldl4rgo>
- Thai PBS. (2568, 9 เมษายน). (ไทม์ไลน์ 2 มหาอำนาจ “สหรัฐอเมริกา-จีน” จัดข้อตั้งกำแพงภาษี) สืบค้นจาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/351114>
- Bangkokbiznews. (2568,16 เมษายน). (ไปกันใหญ่ ‘ภาษีจีน’ ตีตไปถึง 245%? ทำเนียบขาวระบุในเอกสารใหม่) สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/world/1176177>
- Lewis Jackson, Amy Lv, Eric Onstad, Ernest Scheyder **Reuters** (2025, April 5). China hits back at US tariffs with export controls on key rare earths. สืบค้นจาก <https://www.reuters.com/world/china-hits-back-us-tariffs-with-rare-earth-export-controls-2025-04-04/>
- Longtunman. (2025, 17 เมษายน). (สี่ จีนผิง ผุดแนวคิด “Asian Family เรียกร้องความเป็นเอกภาพในภูมิภาค เพื่อรับมือกับแรงกดดันจากสหรัฐฯ ที่พยายามโน้มน้าวให้ประเทศต่าง ๆ จำกัดความสัมพันธ์กับจีน”) สืบค้นจาก <https://www.longtunman.com/58743>
- BBC Thai. (2568, 17 เมษายน). (เหตุใดการระงับส่งออกแร่หายากของจีนจึงเป็นหมากสำคัญในการตอบโต้สหรัฐฯ) สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/articles/cg412w340r2o>
- Freifeld, Andrea Shalal และDavid Shepardson, (10 สิงหาคม 2566), Reuters (2566, 10 สิงหาคม). (Biden orders ban on certain US tech investments in China) สืบค้นจาก <https://www.reuters.com/world/white-house-detail-plans-restricting-some-us-investments-china-source-2023-08-09/>
- Marketeer Online. (2024, 25 พฤษภาคม). (แรงมา แรงกลับ จีนตอบโต้สหรัฐฯ ด้วยการขึ้นภาษีสินค้าสำคัญ) สืบค้นจาก <https://marketeeronline.co/archives/354816>
- xinhuathai (31 ก.ค. 68), ทรัมป์เผยปิดดีลการค้า ‘เกาหลีใต้’ เก็บภาษี 15% แลกลงทุน-ซื้อสินค้าสหรัฐฯ สืบค้นจาก https://www.xinhuathai.com/eco/526566_20250731
- K Wealth (18 ส.ค. 68), สหรัฐฯ ลดภาษีนำเข้าจากไทย แล้วยังไงต่อ ?, ธนาคารกสิกรไทย สืบค้นจาก <https://www.kasikornbank.com/th/kwealth/Pages/a921-t2-hyb-us-thailand-trade-deal-impact-kgth.aspx>